

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КАРПАТСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Створюй і захищай своє: прикладне патентознавство простими словами

Рівень вищої освіти – перший

Освітньо-наукова програма Всі

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Спеціальність Всі

Галузь знань Всі

Затверджено на засіданні
кафедри фізики та астрономії
Протокол № 1 від “28” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Створюй і захищай своє: прикладне патентознавство простими словами
Викладач (-і)	Дзумедзей Роман Олексійович
Контактний телефон викладача	+380961342498
Е-mail викладача	roman.dzumedzey@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/subscribes/6890
Консультації	Згідно з графіком консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Створюй і захищай своє: прикладне патентознавство простими словами» спрямована на формування у студентів системного розуміння сучасних механізмів правового захисту результатів інтелектуальної праці. Курс розкриває поняття інтелектуальної власності, види охоронних документів (патенти, свідоцтва, торговельні марки, авторські права тощо) та особливості їх застосування в науковій, технічній, мистецькій і освітній діяльності.</p> <p>Студенти набувають знань про процедури патентування, реєстрації авторських прав, захисту брендів і комерціалізації результатів досліджень. Окрему увагу приділено етичним аспектам використання об'єктів інтелектуальної власності, дотриманню академічної доброчесності та формуванню культури правомірного використання чужих результатів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу: сформувати у студентів усіх спеціальностей знання, уміння та практичні навички щодо ідентифікації, правового захисту та ефективного використання об'єктів інтелектуальної власності у професійній, науковій і творчій діяльності.</p> <p>Завдання курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомити студентів із національною та міжнародною системами охорони інтелектуальної власності; 	

- навчити розрізняти основні типи охоронних документів — патенти на винаходи та корисні моделі, свідоцтва на торговельні марки, промислові зразки, об'єкти авторського права тощо;
- розвинути вміння визначати, які результати їхньої навчальної або дослідницької діяльності можуть бути об'єктами правового захисту;
- сформувати практичні навички підготовки заявкових матеріалів для отримання охоронних документів;
- ознайомити з принципами академічної доброчесності, авторського права й етичного використання чужих інтелектуальних результатів;
- показати шляхи комерціалізації результатів наукової, технічної чи творчої діяльності (ліцензування, стартапи, технологічний трансфер);
- сприяти розвитку підприємницького та інноваційного мислення студентів у контексті університетської науки.

4. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1, 2	Всі	3, 4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Основи інтелектуальної власності: поняття інтелектуальної власності, охоронного документа, прав автора та прав власника; види охоронних документів (патент, свідоцтво, сертифікат, реєстрація); національна система охорони ІВ:	2	2	5

UANIPIO, WIPO, EUIPO.			
Тема 2. Патентування винаходів та корисних моделей: що таке винахід, новизна, винахідницький рівень; порядок подання заявки в Україні; приклади університетських патентів; практикум: складання короткого опису винаходу (наприклад, пристрій, метод або матеріал).	2	4	10
Тема 3. Промислові зразки: дизайн як об'єкт охорони; елементи естетичного оформлення продукту, архітектурні рішення, декоративне мистецтво; приклади промислових зразків, зареєстрованих у сфері освіти й мистецтва.	2	2	10
Тема 4. Торговельні марки та брендуння: логотипи, гасла, назви, доменні імена як об'єкти охорони; реєстрація ТМ в Україні та міжнародна система (Мадридська угода); практикум: створення власного освітнього або студентського бренду.	2	2	10
Тема 5. Авторське право і суміжні права: авторське право на тексти, фото, відео, презентації, методички, софт; як оформити свідоцтво про реєстрацію авторського права; ліцензії Creative Commons у науці й освіті.	2	2	10
Тема 6. Програмне забезпечення і цифрові об'єкти: програмні продукти, бази даних, алгоритми як об'єкти авторського права; Open source, GitHub, патенти на програмні рішення; підходи до захисту студентських ІТ-розробок.	2	2	10
Тема 7. Комерціалізація результатів досліджень: ліцензування, стартапи, spin-off компанії; приклади університетів, які заробляють на патентах; університетська політика щодо розподілу прав.	2	2	5
ЗАГ.:	14	16	60
5. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Усне опитування, тести, реферат, доповіді, презентації, конспект, залік. Участь у роботі впродовж семестру/залік - 50/50. Результати складання семестрового контролю у вигляді заліків за 100-бальною шкалою Університету і переводяться у національну 2-бальну систему оцінювання («зараховано» чи «не зараховано») та відповідні оцінки ЄКТС. З дисциплін, що завершуються заліком, поточна успішність становить 100 балів.		

	<p>Оцінка «зараховано» відповідає 50-100 балів; оцінка « не зараховано» відповідає 1-49 балам.</p> <p>Зараховано-“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>Зараховано-“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>Зараховано-“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>Незараховано – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами</p>
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання.. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за наявності результатів тестування по тематиці практичних занять, оцінювання роботи студента під час практичних занять, доповідь, реферат.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік; Форма здачі: комбінована
6. Політика навчальної дисципліни	
Академічна	Дотримання академічної доброчесності засновується

добросесність	<p>на ряді положень та принципів академічної добросесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Положення про Комісію з питань етики та академічної добросесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. • Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника . • Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. • Склад комісії з питань етики та академічної добросесності у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної добросесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://cnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням:</p>

	https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти».</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://efund.pnu.edu.ua/</p>
Додаткові бали	<p>Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни:</p> <p><i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.</p> <p><i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.</p> <p><i>1 бал</i> – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.</p> <p>Додаткові бали присуджуються у рамках «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p>
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені

Василя Стефаника». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://efund.pnu.edu.ua/>

7. Рекомендована література

1. Федорова А. С. *Інтелектуальна власність: Патенти, торговельні марки, авторські права* / А. С. Федорова. — Київ : Юрінком Інтер, 2020. — 256 с.
2. Лещенко І. І. *Основи авторського права* / І. І. Лещенко. — Київ, 2019. — 192 с.
3. WIPO. *Intellectual Property Handbook* : Geneva, 2021 / WIPO. — Geneva : WIPO, 2021. — 240 р. — Режим доступу: <https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4330>
4. Ukrpatent. *Офіційний портал патентів та торговельних марок України* / Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності». — Київ, 2025. — Режим доступу: <https://ukrpatent.org/>
5. Espacenet. *Пошук міжнародних патентів*. — Режим доступу: <https://worldwide.espacenet.com/>
6. Google Patents. *Пошук патентів та аналіз ідей*. — Режим доступу: <https://patents.google.com/>
7. Creative Commons. *Ліцензування та правомірне використання контенту*. — Режим доступу: <https://creativecommons.org/>
8. Open Source Guides. *Рекомендації для студентських ІТ-розробок*. — Режим доступу: <https://opensource.guide/>
9. IPWatchdog. *Блог і поради щодо патентів, брендів та авторського права*. — Режим доступу: <https://www.ipwatchdog.com/>
10. OECD / WIPO Reports. *Міжнародні стандарти та приклади управління інтелектуальною власністю в освіті та дослідженнях*. — Режим доступу: <https://www.oecd.org/>

Викладач _____

Роман ДЗУМЕДЗЕЙ